

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/5830,Konferencja-naukowa-Kresowianie-na-Gornym-Slasku-Gliwice-28-pa-zdziernika-2010.html>
06.04.2026, 03:12

Konferencja naukowa „Kresowianie na Górnym Śląsku” – Gliwice, 28 października 2010

01.10.2010

Muzeum w Gliwicach oraz Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach przygotowały konferencję naukową „Kresowianie na Górnym Śląsku”, która odbyła się 28 października 2010 r. w sali konferencyjnej Willi Caro w Gliwicach, przy ul. Dolnych Wałów 8 a.

Mieszkańcy dawnych województw wschodnich II Rzeczypospolitej, którzy w drugiej połowie lat 40. XX wieku trafili miast, wsi i miasteczek pomiędzy Przemszą a Odrą, okazują się być jedną z najbardziej „zapomnianych” społeczności dzisiejszego Górnego Śląska. Przez ponad czterdzieści lat nie wolno im było mówić otwartym głosem o swoich „małych ojczyznach”, które opuścili. W dowodach osobistych obok miejsca urodzenia, w rubryce kraj wpisywano im ZSRR, co było oczywistą nieprawdą. Nie mogli zakładać własnych organizacji i oficjalnie kultywować tradycji. Kiedy upadł komunizm wielu z nich spoczywało już na górnos Śląskich cmentarzach. Tym którzy pozostali często brakowało zdrowia i sił, by upomnieć się o swoje „miejsce w historii”. A przecież odbili wyraźnie piętno na życiu politycznym, kulturalnym i społecznym regionu. W Gliwicach, Bytomiu, Opolu i wielu innych miastach dawnej rejencji opolskiej zajmowali miejsca opuszczone przez dawne, niemieckie elity. Współtworzyli polski Górny Śląsk, choć nie wszyscy z nich traktowali go jako docelowe miejsce powojennej wędrówki. Również w dzisiejszej refleksji nad przeszłością i teraźniejszością regionu dyskurs kresowy wydaje się być mało obecny. Mówiąc o górnos Śląskiej tożsamości zapomina się, bądź celowo przemilcza fakt, że z obszarem tym związali się dawni mieszkańcy ziem położonych setki kilometrów na Wschód. Wymownym niech będzie fakt, że w ciągu 20 lat od zniesienia cenzury nie ukazała się ani jedna monografia, która przybliżyłaby współczesnemu czytelnikowi losy tych ludzi i przyczyny oraz uwarunkowania historyczne, które spowodowały, że musieli oni opuścić swe ojczyste strony i na Górnym Śląsku szukać swej nowej, drugiej ojczyzny. Chcąc wyjść naprzeciw wszystkim poszukującym wiedzy o mieszkańcach Kresów na Górnym Śląsku Muzeum w Gliwicach i Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach przygotowały sesję naukową, na którą zaproszono badaczy z najważniejszych ośrodków akademickich, instytucji naukowo-badawczych i towarzystw regionalnych, by przedstawili oni wyniki swoich badań, nad tytułowym problemem. Zamiarem organizatorów było nie tylko przypomnieć o społeczności górnos Śląskich kresowian, ale może nawet przede wszystkim zainicjować szerszą dyskusję, naukową i publicystyczną, nad miejscem i rolą „wypędzonych ze Wschodu” w historii regionu w XX stuleciu.

PROGRAM KONFERENCJI

9.00

Otwarcie konferencji

CZEŚĆ I

9.10-10.30

- prof. dr hab. Grzegorz Hryciuk (Uniwersytet Wrocławski): *Polityka władz sowieckich w sprawie*

wysiedlenia ludności polskiej ze Lwowa 1944-1946

- ks. dr hab. Andrzej Hanich (Instytut Śląski w Opolu): *Uwarunkowania i przebieg powojennej „repatriacji” Polaków z Kresów Wschodnich na Śląsk Opolski (1945-1946)*
- dr Henryk Markowski (Ruda Śląska): *Państwowy Urząd Repatriacyjny i jego działalność na terenie woj. śląskiego w latach 1945-1951*
- Małgorzata Goc (Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu): *Osadnictwo wiejskie ludności pochodzenia kresowego na Opolszczyźnie*

10.30-10.50

Przerwa kawowa

10.50-12.10

- Bogusław Tracz (IPN Katowice): *Osadnictwo miejskie i asymilacja w nowej rzeczywistości - na przykładzie Gliwic*
- Wiesław Bąba (Gliwice): *Ze Lwowa do Gliwic. Wysiedlenie uczonych lwowskich 1945-1946*
- Bożena Kubit (Muzeum w Gliwicach): *Z Kresów do Gliwic w świetle wspomnień*
- dr Joanna Januszewska-Jurkiewicz (Uniwersytet Śląski w Katowicach): *Harcerze lwowscy na Górnym Śląsku po II wojnie światowej*

12.10-12.30

Podsumowanie pierwszej części konferencji

12.30-14.00

Przerwa obiadowa

CZEŚĆ II

14.00-15.20

- prof. dr hab. Barbara Kubis (Uniwersytet Opolski): *Niezwykłe czasy zwykłych ludzi - przesiedleńcy z Kresów na Górnym Śląsku*
- dr Adrianna Dawid (Instytut Śląski w Opolu): *Na wspólnym froncie antykomunistycznym. Autochtoni i Kresowianie na Śląsku Opolskim 1945-1949*
- dr Adam Dziuba (IPN Katowice): *Zaangażowanie polityczne Kresowian w woj. śląskim w latach 1945-1948*
- dr Dariusz Węgrzyn (IPN Katowice): *Komitet Ziem Wschodnich na Górnym Śląsku 1945-1947*

15.20-15.30

Przerwa kawowa

15.30-17.10

- Sebastian Rosenbaum (IPN Katowice): *Konflikty między przesiedleńcami z Kresów a Górnoszlązakami w pierwszych latach po II wojnie światowej*
- dr Bernard Linek (Instytut Śląski w Opolu): *Polityka „niepamięci” historycznej. Spuścizna Kresów Wschodnich II RP w górnośląskim systemie kulturowym*
- Bogdan Kasprovicz (Bytom): *Zbigniew Lipczyński - radio, opera, operetka po 1945 r.*
- Marcin Hałas (Bytom): *Nostalgia, wspomnienia, tęsknota. Lwowskie echa w literaturze Górnego Śląska po 1945 roku*
- Małgorzata Kłyb (Muzeum w Gliwicach): *Historia i działalność górnośląskich towarzystw*

kresowych

17.10-17.30

Podsumowanie drugiej części i zakończenie konferencji

Serdecznie zapraszamy!

[PROGRAM KONFERENCJI \(PDF\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

patroni medialni

ikarta

KRESY.PL

**MIEJSCA GOSPODARSTWA
DOKUMENTY
GLIWICKIE**

NOWYNY

**POLSKA
KONFERENCJA
GLIWICKA**

**gazeta
gliwicka**

**SPOTKANIA
Z ZABITAMI**

**16-17
listopada**

GOSK

**POLSKA PRASA
KATOWICKA**

**Plus
radio
103.9 FM**

TVP KATOWICE

tvn GLOWICE.pl

Gazeta Gliwice

24gliwice

WYTAWA GLIWICKI KRESOWIANIE
WILLA CARO 17.09-31.12.2010

PATRONAT HONOROWY
PREZYDENT GLIWIC ZYGMUNT FRANKIEWICZ

Municipality
Silesia

MUZEUM W GLIWICACH

ORAZ

ODDZIAŁ INSTYTUTU PAMIĘCI NARODOWEJ

- KOMISJA ŚCIGANIA ZBRODNI
PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU
W KATOWICACH

SERDECZNIE ZAPRASZAJĄ
NA KONFERENCJĘ NAUKOWĄ

**KRESOWIANIE
NA GÓRNYM ŚLĄSKU**

26 PAŹDZIERNIKA 2010 R.

MUZEUM W GLIWICACH
WILLA CARO
SALA KONFERENCYJNA
UL. DOLNYCH WAŁÓW 8A
GLIWICE

Udział w konferencji należy zgłaszać
pod nr tel. (32) 33 54 403 lub 605 362 594
do dnia 26 października

www.muzeum.gliwice.pl

zaproszenie

Pliki do pobrania

[\(pdf, 1.06 MB\)](#)